

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет аудіовізуального мистецтва

Кафедра телерепортерської майстерності

Майстерність відеографа

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі
спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
ОП «Фотомистецтво та відеографія»

Харків, 2024

УДК 791-028.26:07](073)

М14

Друкується за рішенням науково-методичної ради ХДАК
(протокол № 7 від 25 грудня.2024 р.)

Рецензенти:

Лисенкова В.В., доктор філософських наук, доцент кафедри мистецтвознавства ХДАК
Коваленко Ю.Б., кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри телерепортерської майстерності
ХДАК

Укладач:

О.В. Мусієнко, доктор філософії з культурології, викладач кафедри телерепортерської
майстерності ХДАК

М14 Майстерність відеографа : програма та навч.-метод. матеріали до курсу для здобувачів вищої освіти першого (бакалавр.) рівня, спец. 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» (4 курс), ОП «Фотомистецтво та відеографія» / М-во культури та стратег. комунікацій України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т аудіовізуал. мистецтва, Каф. телерепортер. майстерності ; уклад. О. Мусієнко. Харків : ХДАК, 2024. 13 с.

Навчальний курс «Майстерність відеографа» призначений для підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», ОП «Фотомистецтво та відеографія».

Зміст курсу «Майстерність відеографа» полягає в розвиненні професійних навичок і знань, необхідних для створення високоякісного відеоконтенту. Курс охоплює технічні аспекти, такі як робота з камерами, освітленням і звуковим обладнанням, а також навчає основам відеомонтажу, кольорокорекції та звукового дизайну. Курс також акцентує увагу на розвитку творчих здібностей, включаючи використання візуальних і аудіовізуальних ефектів, а також на професійних стандартах та етичних аспектах відеографії.

УДК 791-028.26:07](073)

Програма навчальної дисципліни

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 02 Культура і мистецтво	Обов'язкова
Розділів – 1 Тем – 7	Спеціальність: 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»	Рік підготовки: 4-й
Індивідуальне науководослідне завдання	Освітня програма: фотомистецтво та відеографія	Семестр 7-й,8-й
		Лекції 10 год
		Практичні 38 год
		Самостійна робота
Загальна кількість годин – 150		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 4	Ступінь: бакалавр	96 год
		Індивідуальні заняття
		96 год
		Вид контролю залік іспит

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить – для денної форми навчання — 74:176.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Майстерність відеографа» є складовою частиною підготовки фахівців у сфері медіа та комунікацій, що відображає зростаючу значущість відеоконтенту в сучасному інформаційному середовищі. У контексті глобалізації інформаційних технологій та цифровізації культурних практик, даний курс спрямований на розвиток комплексних знань та навичок, що охоплюють теоретичні основи та практичні аспекти відеовиробництва.

Програма дисципліни передбачає всебічне вивчення ключових компонентів відеографії, включаючи, але не обмежуючись, технічними аспектами роботи з відеообладнанням, методами освітлення, звукового супроводу та монтажу. Значна увага приділяється теоретичним основам візуальної композиції, кольорознавства та естетичних принципів, що сприяють формуванню цілісного художнього бачення.

Статус дисципліни: обов'язкова

Мета навчальної дисципліни – полягає в розвиненні професійних навичок і знань, необхідних для створення високоякісного відео-контенту. Курс охоплює технічні аспекти, такі як робота з камерами, освітленням і звуковим обладнанням, а також навчає основам відеомонтажу, кольорокорекції та звукового дизайну. У рамках курсу студенти вивчають концепції композиції кадру, сценарного планування і сторітеллінгу для створення захоплюючих та ефективних відео. Курс також акцентує увагу на розвитку творчих здібностей, включаючи використання візуальних і аудіовізуальних ефектів, а також на професійних стандартах та етичних аспектах відеографії. Основна мета — підготувати здобувачів до реалізації професійних відео проєктів у різних жанрах і для різних медійних платформ.

Програма нормативної навчальної дисципліни циклу дисциплін практичної професійної підготовки «Майстерність відеографа» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» галузі знань 02

«Культура і мистецтво» за першим (бакалаврським) рівнем за спеціалізацією «Фотомистецтво та відеографія».

Предметом навчальної дисципліни «Майстерність відеографа» є освоєння повного циклу створення та виробництва аудіовізуальних творів.

Основними завдання навчальної дисципліни:

- усвідомлення аудіовізуальної творчості в загальному розвитку культури;
- оволодіння основами теорії аудіовізуального мистецтва;
- практичне засвоєння зовнішньої та внутрішньої технології аудіовізуального виробництва, проектування аудіовізуальних творів.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен сформувати наступні **спеціальні (фахові) компетентності:**

ФК11. Знання історії, теорії мистецтва (культури), специфіки його видів як творчого відображення дійсності та специфічної форми суспільної свідомості, людської діяльності.

ФК12. Здатність до створення художнього образу засобами аудіовізуального мистецтва, використовуючи асоціативно-образне мислення та чуттєве сприйняття оточуючої дійсності.

ФК13. Спроможність спостерігати, відбирати, розрізняти, типологічно доцільно компоувати, цілеспрямовано формувати і використовувати інформаційний, виразний, образний змістовні рівні аудіовізуального твору.

ФК16. Спроможність організовувати знімально-постановочну роботу над екранним твором.

ФК17. Вміння здійснювати керівництво творчо-технологічною групою, моделювати екранний продукт тощо.

ФК19. Розуміння ролі цільової аудиторії в процесі виробництва і споживання масової інформації, знання специфіки аудиторії сучасних ЗМІ та основних методів її вивчення.

ФК20. Уміння використовувати термінологію (лексичні одиниці) відповідно до мовних та етичних норм і потреб, вимог стилю з урахуванням поставленої мети та специфіки аудіовізуального твору.

Згідно з **програмними результатами** вивчення дисципліни, студент:

1. Володіє культурою мислення, аналізує та обробляє інформацію, встановлює зв'язки зі вже набутими знаннями.
2. Володіє державною мовою України, культурою висловлювання, вмінням логічно будувати власне мовлення (письмове та усне), дотримуватись основних правил оформлення документації.
3. Усвідомлює колективну природу творення, необхідність взаємодії зі співтворцями та творчо-виробничими виконавцями на шляху від задуму до практичної його реалізації. Демонструє здатність осмислення, аналізу та критичного ставлення до власних та колективних ідей.
4. Чітко уявляє компонентний склад аудіовізуального твору, розуміє природу, характеристики і властивості кожного з них, можливості взаємодії.
5. Виявляє пошукову активність у ситуації, що вимагає вирішення, збирає факти, аналізує, моделює майбутні результати.
6. Розуміє та використовує поняття «тема» як необроблений життєвий матеріал, вміє спостерігати, цілеспрямовано відбирати, типологічно компонувати, віднаходити у сукупності фактів поведінкові, соціально значущі прояви.
7. Вміє розробити концепцію аудіовізуального твору, формулює основні цілі та методи їх досягнення. Чітко і грамотно доносить задум, здатен передбачити способи реалізації, аналізує їх варіанти та обирає оптимальний.
8. Тлумачить екранний твір не тільки як художньо-інформаційний продукт, а й як комерційний проект. Визначає конкурентну здатність творчого проекту та потенційну аудиторію. Здійснює планування творчого процесу, враховуючи технологічні та технічні особливості. Визначає на основі аналізу творчого процесу найбільш адекватні методи роботи.

Згідно з **програмними результатами** вивчення дисципліни, **здобувач вищої освіти:**

- знає основи теорії відеозйомки та монтажу.
- аналізує принципи композиції та освітлення у відео.
- дотримується технічних аспектів роботи з відеокамерами та обладнанням.
- використовує процеси пост-продакшену, включаючи кольорокорекцію та звуковий монтаж.
- знає методи створення та реалізації відеоконтенту для різних платформ і цілей.
- впроваджує до виробництва основи сценарної роботи та створення відеоісторій.

Має навички:

1. Операторської роботи: уміння використовувати техніки праці з різними камерами та обладнанням, а також знати принципи композиції, освітлення та руху камери.
2. Монтажу: навички роботи з відеоредакторами, уміння поєднувати кадри, редагувати звук та застосовувати ефекти.
3. Пост-продакшену: кольорокорекція, стабілізація відео, обробка звуку та графічний дизайн.
4. Сценарного написання: розробка ідеї та сценарію відео, створення структури та діалогів.
5. Роботи з клієнтами та командою: комунікація, координація та управління проектами.
6. Аналізу та оцінки відео: критичне оцінювання якості відеопродукту та його відповідність завданням.

Критерії оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	Критерій оцінювання
90 – 100	A	відмінно	Студент засвоїв всі теми та практичні завдання, передбачені програмою дисципліни. Вміє створювати повноцінні відеотвори. Виконав усі творчі завдання, володіє основами аудіовізуального виробництва. У створених відео роботах демонструє здатність мислити подіями, відчуває логічну побудову твору та вміє спілкуватися з глядачем.
82-89	B	добре	Студент засвоїв теми та практичні завдання, передбачені програмою дисципліни. Вміє створювати повноцінні відеотвори. Виконав всі творчі завдання, володіє основами аудіовізуального виробництва, але не володіє повним комплексом навичок виробництва. Здатний підготувати відео роботу, але не відображає задум у повному обсязі.
74-81	C		Студент не достатньою мірою засвоїв теми та практичні завдання, передбачені програмою дисципліни. Недосконало володіє основами аудіовізуального виробництва. Виконав всі творчі завдання, володіє основами аудіовізуального виробництва, але не володіє повним комплексом навичок виробництва. Не має навичок відображення задуму у повному обсязі.
64-73	D	задовільно	Студент погано засвоїв теми та практичні завдання, передбачені програмою дисципліни. Не володіє технікою комплексної роботи над аудіовізуальним твором. Вміє підготувати відео роботу, але не подає якісну інформацію та недосконало будує композицію.
60-63	E		Студент погано засвоїв теми та практичні завдання, передбачені програмою дисципліни. Не володіє технікою створення аудіовізуального твору у повному обсязі. Виконує відео роботи, але не працює над якістю подання задуму.
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не засвоїв теми та практичні завдання, передбачені програмою дисципліни. Не володіє технікою створення аудіовізуального твору. Погано виконує відео роботи, не вміє подавати інформацію у повному обсязі.

0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Студент не відвідував занять з неповажних причин, та не засвоїв жодної з тем, передбачених програмою.
------	---	--	---

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання дисципліни є: оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми. Види контролю:

- 1) поточний контроль – опитування, тестовий контроль, звіти за виконання практичних завдань, публічні покази семестрових робіт;
- 2) підсумковий контроль – іспит.

Курс складає 30 тижнів теоретичної/практичної підготовки, має 1 розділ та 7 тем.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Візуальний сторітеллінг у відеографії

Поняття візуального сторітеллінгу. Основи композиції кадру. Динаміка візуального руху. Роль деталей у візуальній мові. Вплив на аудиторію

Тема 2 Дослідження натхнення для візуального оповідання у відеографії:

Теоретичні та практичні аспекти.

Поняття натхнення у відеографії. Роль натхнення в креативному процесі.

Використання натхнення в створенні візуальних образів. Технічні інструменти для візуалізації натхнення. Пошук натхнення в повсякденному житті..

Тема 3. Техніки сторітелінгу для відеографів: Методологічні підходи та практичні навички

Поняття сторітелінгу у відеографії. Модель трьох актів. Герой і антагоніст.

Флешбеки та часова структура. Камера і рух. Монтаж та ритм. Звуковий дизайн.

Колір та світло

Тема 4. Ключові інструменти у відеографії

Камера та оптика. Освітлення. Звуковий дизайн. Монтаж. Графіка та візуальні ефекти (VFX). Постпродакшн і кольорокорекція

Тема 5. Теорія кольорів для посилення емоційного впливу у візуальному відеографічному контенті

Психологія кольору. Контраст і гармонія кольорів. Колір у композиції кадру. Колір як символ. Кольорова температура. Практичне застосування кольору в кіно та відеографії.

Тема 6. Стратегії акцентування у відеографії: Методи та ефекти

Композиційні методи акцентування. Правило третин. Використання простору. Контраст та фокус. Технічні засоби акцентування. Фокусування. Зміна ракурсів та рух камери. Швидкість монтажу. Емоційні та наративні методи акцентування. Колір. Звукові ефекти. Символіка. Акцентування через монтаж. Інтершот. Емоційний контекст акцентів.

Тема 7. Техніки відеозйомки подій та вуличної відеографії

Техніки зйомки на подіях. Ручна камера. Довгі плани. Широкий кут зйомки. Зйомки з висоти. Техніки вуличної відеографії. Пасивна зйомка. Використання природного освітлення. Імпровізація і швидка реакція. Монтаж у зйомці подій та вуличній відеографії. Швидкий монтаж. Натуральні звуки. Вибір обладнання. Акустичний дизайн. Етика та безпека

Структура навчальної дисципліни

Перелік тем (або блоків)	Разом годин	Лекційні	Практичні	Сам. робота
Тема 1. Візуальний сторітеллінг у відеографії	12	2	2	8
Тема 2. Дослідження натхнення для візуального оповідання у відеографії: Теоретичні та практичні аспекти.	12	2	2	8
Тема 3. Техніки сторітелінгу для відеографів: Методологічні підходи та практичні навички	12	2	2	8
Тема 4. ключові інструменти у відеографії	18	2	4	12
Тема 5. Теорія кольорів для посилення емоційного впливу у візуальному відеографічному контенті	18	2	4	12
Тема 6. Стратегії акцентування у відеографії: Методи та ефекти	16		8	16
Тема 7. Техніки відеозйомки подій та вуличної відеографії	32		16	32
Всього	148	10	38	96

Теми практичних занять

№ з/п	Тема	
1.	Візуальне оповідання у відеографії	2
2.	Практичне дослідження натхнення для візуального оповідання у відеографії	2
3	Практичні техніки сторітелінгу для відеографів: Навички та підходи	2
4	Застосування малої глибини різкості як ключового інструменту у відеографії	4
5	Практичне застосування теорії кольорів для підсилення емоційного впливу у відеографії	4
6	Практичні стратегії акцентування у відеографії: Методи та ефекти	8
7	Практичні техніки відеозйомки подій і вуличної відеографії	16

Теми самостійної роботи

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Візуальний сторітелінг у відеографії	8
2	Тема 2. Дослідження натхнення для візуального оповідання у відеографії: Теоретичні та практичні аспекти.	8
3	Тема 3. Техніки сторітелінгу для відеографів: Методологічні підходи та практичні навички	8
4	Тема 4. ключові інструменти у відеографії	12
5	Тема 5. Теорія кольорів для посилення емоційного впливу у візуальному відеографічному контенті	12
6	Тема 6. Стратегії акцентування у відеографії: Методи та ефекти	16
7	Тема 7. Техніки відеозйомки подій та вуличної відеографії	32

Методичні рекомендації до проведення індивідуальних занять

Індивідуальні заняття з дисципліни «Майстерність відеографа» є невід'ємною складовою підготовки майбутнього фахівця з аудіовізуального мистецтва та виробництва.

Мета:

- освоїти в індивідуальній роботі з кожним студентом основні теми курсу;
- виробити навички техніки створення аудіовізуальних творів;
- вивчити теоретичні засади аудіовізуального мистецтва;
- опанувати особливості роботи над кожним з різновидів аудіовізуального твору

Форми та методи поточного та підсумкового контролю; Індивідуальні завдання: власний аудіовізуальний твір (вулична зйомка).

Методи навчання: лекції, практичні заняття, індивідуальні заняття, самостійна робота.

Форми контролю: поточне тестування, перевірка виконання завдань практичних занять, підсумковий письмовий тест, іспит.

Схема нарахування балів, які отримують студенти

Розділ			Іспит (залік)	Сума
T1	T2	T3	60	100
10	15	15		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Методичне забезпечення: пакет навчально-методичного забезпечення: робоча програма, силабус, конспектлекцій, пакет практичних завдань, пакет самостійних завдань.

Рекомендовані джерела інформації

1. Горпенко, В. Г. "Архітектоніка фільму: Кадр. Монтаж. Фільм/В. Горпенко." Київ: ДІТМ (2000).
2. Жмака, Я. М. "Сучасні інформаційні технології в медіа: Комп'ютерно-технічні засоби виробництва медіапродукту." (2021).
3. Комаров, А.В.. "Основи відеозйомки та монтажу." (2019).
4. Лавер, В. О. "Моделювання та обробка відеозображень: навч.-метод. посіб." (2021).
5. Тютюн, Д. О. "Основи відеозйомки та монтажу." (2020).
6. Brown, B. (2012). *Cinematography: Theory and Practice*. Focal Press.
7. Mackendrick, A. (2004). *On Film-making: An Introduction to the Craft of the Director*. Faber & Faber.
8. Block, B. (2007). *The Visual Story: Creating the Visual Structure of Film, TV, and Digital Media*. Focal Press.
9. Ascher, S., & Pincus, E. (2013). *The Filmmaker's Handbook: A Comprehensive Guide for the Digital Age*. Plume.
10. Collins, J. M. (2004). *The Art of Film Criticism*. Wadsworth Publishing.
11. Boggs, J. M. (2004). *The Art of Watching Films*. McGraw-Hill Education.
12. Wright, S. (2012). *Digital Compositing for Film and Video*. Focal Press.
13. Clevé, B. (2004). *Film Production Management*. Routledge.
14. Travis, M. W. (2000). *The Director's Journey: The Creative Collaboration Between Directors, Writers, and Actors*. Michael Wiese Productions.
15. Stinson, K. M. (2014). *Film Lighting: Talks with Hollywood's Cinematographers and Gaffers*. Focal Press.
16. Ferrara, P. J. (2002). *VFX for Film & Television*. Cengage Learning.
17. Finance, C., & Zwerman, S. (2012). *The Visual Effects Producer: Understanding the Art and Business of VFX*. Focal Press.
18. Long, B., & Schenk, S. (2009). *The Digital Filmmaking Handbook*. Focal Press.
19. Ho, H. K. (2009). *Lighting for Digital Video and Television*. Focal Press.

20. Salt, B. (2009). *Film Style and Technology: History and Analysis*. Starword Publishing.

Інформаційні ресурси

21. <http://lib-hdak.in.ua> – сайт бібліотеки Харківської державної академії культури.
22. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.
23. <http://www.nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського.
24. www.gumer.info – електронна бібліотека з гуманітарних наук.
25. <http://freelib.in.ua> – безкоштовна електронна бібліотека.
26. <http://mediatopos.org> – Центр медіа комунікацій і візуальних досліджень ХНЦ ім. В. Н. Каразіна.
27. <https://scholar.google.com/> - Google академія.
28. <https://www.webofknowledge.com> - Web of Science.

Контрольні питання з дисципліни

1. Які основні технічні навички повинні бути у відеографа? Охарактеризуйте кожну з них.
2. Як композиція кадру впливає на передачу емоцій у відео? Наведіть приклади.
3. Чим відрізняються типи освітлення, які використовуються у відеографії, і як це впливає на якість зображення?
4. Що таке «правило третин» у відеографії та як воно застосовується на практиці?
5. Охарактеризуйте процес вибору камери для зйомок. Які критерії слід враховувати?
6. Як відеографи використовують рухи камери для створення динаміки у сцені? Приведіть приклади.
7. Розкажіть про взаємодію звукового дизайну та відеографії. Як правильно поєднувати звук і зображення?

8. Які методи монтажу використовуються для підсилення емоційного сприйняття у відео?
9. Як змінюється роль відеографа на різних етапах виробництва: зйомки, монтажу, постпродакшн?
10. Як відеографи використовують кольори та текстури для створення атмосфери і посилення наратив?
11. Що таке «кадр з відкритим простором», і як він може бути використаний для посилення значення сцени?
12. Розкрийте роль режисера у співпраці з відеографом. Як їхня взаємодія впливає на кінцевий результат?
13. Які основні етапи постпродакшн включають в себе відеографи? Як вони працюють із кадрами після зйомки?
14. Охарактеризуйте різницю між зйомкою у студії та на локації. Які виклики стоять перед відеографом у кожному випадку?
15. Як правильно підібрати відеообладнання для зйомки різних типів контенту (реклама, музичні кліпи, документальне кіно)?
16. Які чинники впливають на вибір стилю зйомки для конкретного проекту?
17. Чому важливою є робота з дрібними деталями у відео? Як дрібниці можуть змінити сприйняття сцени?
18. Які тенденції існують у сучасній відеографії? Як вони впливають на розвиток професії відеографа?
19. Охарактеризуйте важливість створення портфоліо для відеографа. Як правильно презентувати свої роботи?
20. Як оцінюється якість відео у професійному середовищі? Які критерії зазвичай використовуються?

Майстерність відеографа

Програма та навчально-методичні матеріали до курсу
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти зі спеціальності
021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво»
ОП «Відеоблогінг і телерепортерство»

Укладач :

Мусієнко Ольга В'ячеславівна,

доктор філософії з культурології,

викладач факультету аудіовізуального мистецтва

Друкується в авторській редакції

План 2024

Підписано до друку 25.12.2024 р. Формат 60x84/16

Гарнітура –Times. Папір для мн. ап.

Ум. друк. арк._Обл.-вид. арк.

Адреса редакції і видавця:

ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз,4тел. (057) 731-27-83.

e-mail: rrv2000k@ukr.net.

Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.